

Sportolók aktív sportfogyasztási szokásai és az azokra ható tényezők vizsgálata

1. Bevezetés

A 21. századra jelentősen megváltozott a sport és emiatt jelentősen megváltozott az aktív sportfogyasztási magatartás is. Számos hagyományos sportágakban az aktív sportfogyasztók száma radikálisan csökkeni, ennek egyik fő oka a modern sportágak felértékelődése. Továbbá az aktív sportfogyasztók sportolási szokásaiban hatalmas szerepet játszik a digitális technológia is. Ezek a változások leginkább fiatal sportolókra vannak nagy hatással, akik már sportolnak vagy sportágválasztás előtt állnak, de a felnőtt társadalmat is érinti. Egyre többen választják a gyors felkészülési időt és a hamar bekövetkező sikerélményt adó sportágakat, mint azokat, ahol hosszabb akár évekig elhúzódó kitartás, áldozat, önfegyelem és monotonitás szükséges. Digitalizáció a digitális technológiák a mindennapok szerves részévé váltak, fejlődésük és elterjedésük a sportolási döntésre is hatalmas befolyást gyakorol. Jelen kutatás elsődleges célja az említett változások vizsgálata és a vonatkozó sportfogyasztási trendek bemutatása.

1.1. Magyarország sportfogyasztása

A sportfogyasztás 3 nagy egységből áll amik a sportolásban profi vagy amatőr részvételt jelent, illetve a sportrendezvényeken résztvevők akik lehetnek online vagy offline állapotban tehát fogyasztása élőben vagy médián keresztül történik (Bob Stewart, 2003).

„A sportfogyasztás értelmezésénél abból indulunk ki, hogy ez a kategória többféle területet foglal magában, beleértve a profi és a laikus sportolást és a sporttal kapcsolatos vásárlásokat, élményszerzést is (Csóka & Törőcsik, 2019).”

A sportfogyasztás alá nem csak azok tartoznak amikor az egyén sportol és hozzá kapcsolódóan fogyaszt, hanem az is, hogy élményeket gyűjt (Kenesei & Seprődi, 2016).

A sportfogyasztás egy több kategóriát felölelő tevékenység, időráfordítás, energia és megfelelő pénzügyi támogatást igényel. Akár online vagy offline állapotban van az illető. A többség nem szedi ketté ezt az állapotot viszont manapság ajánlott két különböző kategóriára bontani, mivel annyira megerősödött az élményszerzés és annak fogyasztás (Csóka & Törőcsik, 2019).

Neulinger Ágnes a hazai ifjúság sportolási szokásairól írt amiben az Ifjúság 2000 kutatás eredményei alapján itthon a 15-29 év közötti fiatalok 33%-a végez aktív sporttevékenységet. Ez a nőknél (27,3%) jelent, férfiaknál (38,5%) jelent. A megkérdezetteknél megállapítható, hogy aki magasabb iskolai végzettséggel rendelkezik annak a nagyobb része végez aktív sport

fogyasztást. Megfigyelhető, hogy minél nagyobb település részben élnek a fiatalok annál inkább fognak a sportos életmód felé tekinteni. Az életkor szerepet játszik, hogy szignifikánsan csökken az aktív sportolók száma (Neulinger, 2007).

Neulinger Ágnes felmérte a felnőtt lakosság hogyan viszonyul a sporttoláshoz.

„A sportra szánt idő mennyisége és minősége. A KSH időmérleg felmérés alapján a férfiak közel kétszer annyi időt szántak testedzésre 1999-ben (átlagosan 14 percet), mint a nők, akik átlagosan 8 percet fordítottak erre naponta. (Ugyanezek az adatok Norvégiában 34 illetve 24 perc.) Ugyanakkor pozitív a változás, ha az eredményeket a nyolcvanas évek közepéhez képest vizsgáljuk. A férfiak esetében 7,7%-kal növekedett a mozgásra szánt idő, a nőknél pedig ez az arány több mint 33%. A diplomások között a nők és a férfiak ugyanannyi időt töltenek sporttal (átlagosan 14 percet naponta), az összes többi foglalkozás kategóriában a férfiaké a vezető szerep (Neulinger, 2007).”

Olvashatjuk, hogy a 15 és 17 év közti diákok 63%-ból 48%-uk sportol heti szinten. A 18 és 29 év közti embereknek 22%-uk sportol csak hetente, míg a 30 és 39 év közti korosztály 14%-ot tesz ki. Egyre magasabb korosztályt vizsgálunk, csökkenést fogunk látni 60 év felett már csak 7% sportol aktívan. A 18-29 éves korosztály körében csökkenés figyelhető meg, a legalább heti rendszerességgel sportolók aránya 32%-ról 22%-ra esett vissza. Ezzel szemben a 60 év feletti körében növekedés tapasztalható. Míg 8 évvel ezelőtt mindössze a korcsoport 2%-a nyilatkozott úgy, hogy hetente sportol, ez az arány 2006-ra 7% lett.

Neulinger Ágnes azt is írta az Ifjúság 2000 kutatás eredményeibe, hogy a 15 és 29 év közötti korosztályok 67% -a nem végez aktív sortfogyasztást szabadidejében. Ketté osztotta a csoportot aktív és passzív részre, ebből kiderült, hogy 30%-uk heti rendszerességgel sportol másik fele pedig 47%-ot ért el, ahol egyáltalán nem sportolnak. Heti rendszerességgel sportolóknál nem volt nagyobb eltérés a nemek között. Elmondható, hogy a férfiak aktívabbak, mint a nők mivel a férfiak 64%-a nem sportol a nőknél pedig ez 73%. Ez az eredmény minden férfi korcsoportnál fent áll, kivéve a 60 évnél idősebbeknél, ahol nem sok aktív tevékenység jelenik már meg pontosabban 91%-uk nem sportol. A nők helyzete jobb ott 87%-uk nem sportol (Neulinger, 2007).

1.2. Hagyományos sportágak

A norvég fiatalokat felmérve megállapították, hogy nem számít mennyire sikeres hagyományos sportágak vannak (pl: labdarúgás kézilabda) visszaesnek a fiatal sportolók számai. Azonban nagy hangsúlyt fektetnek így is bele a klubok, hogy a közösségi sportolást és az

intézményekben lehetőséget biztosítanak a fiatalok számára. Egyre többen választják azokat a mozgásformákat, ahol kevés szervezés kell ahhoz, hogy végbe menjen egy mozgásforma (Green, 2016).

1.3. Modern sportágak

Csóka László, Törőcsik Mária nagy volumenben vizsgálták a modern sportfogyasztás trendjeit. Az általuk megadott három skála dimenziójával klaszterelemzést végeztek, hogy megtudják Magyarországon aktív sportolók részét hogyan tudják szétválasztani sportolási motivációik alapján. *„Ennek eredményeként 6 egymástól különböző motivációval rendelkező csoportot sikerült elkülönítenünk, akik a relaxálók, az elkötelezett testedzők, a közösségi sportolók, az átlagos sportfogyasztók, az önmaguknak megfelelni akarók és a magányos testformálók.”* Kutatásukban megállapítható, hogy a felsorolt csoportok a sportolási motivációik mellett demográfiai adatok, sportolási szokások, sportoláshoz kapcsolódó költségek nagyban eltérnek egymástól (László & Törőcsik, 2020).

Az aktív sportfogyasztási szokások és a sportolással kapcsolatos tevékenységek a mai fiatalokra nézve egyre nagyobb gondot jelent. Semmiképpen nem azért, mert kevesen sportolnak vagy nincs kedvük hozzá, azonban van egy olyan társadalmi szegmens, ahol túlsúllyal küzdenek ezen problémák miatt. A nem megfelelő fogyasztás mögött a szabadidős tevékenységek, más aktivitások vonzóbbak a fiatalok számára. Azonban a fiatalok aktív sportfogyasztása növekszik az elmúlt időszakhoz képest (Jakopánecz & Törőcsik, 2018).

Az extrém sportokat egyre több fiatal űzi, mivel új kihívásokat rejtenek, más mozgásforma tanulása szükséges hozzá, ami felkelti a fiatalok érdeklődési körét. Az új mozgásformák üzése szabadság, adrenalin, magas élményszerzési funkciók miatt népszerűek. A felmérésekben olvasható, hogy nem csak a versenysportban és a szabadidősportban emelkedik az extrém sportok fogyasztása, de már az iskolai testnevelési órákon fokozatosan bevezetésre kerül, mivel ezzel a fogyasztó kifejezheti önmagát és a motorikus képessége is fejlődni fog (Müller, Bácsné , Pfau, Molnár , & Laoues-Czimbalmos, 2019).

„A XXI. században a csapatsportokon túl a hagyományos versenysportot űzők számának visszaesésével párhuzamosan jól definiálható trend a modern szabadidős sportok felértékelődése és popularitása. Ezek között piacvezetőnek számít a hazánkban néhány éve megjelenő Spartan Race versenysorozat, amely eseményként több, mint tízezer embert tud mozgósítani a részvételre (Prisztóka , Einger , Szalai, & Marton , 2023).”

1.4. Digitalizáció

Az ezredfordulón születettek többsége jobban kezeli és érti a digitális technológia által létrehozott újításokat. Azonban ezzel együtt a fogyasztók aktív sportfogyasztása csökken.

Ennek okát a digitális technológiára foghatjuk. Manapság a televízió nézése nem olyan népszerű, mint a telefonok, tabletek, közösségi oldalak böngészése (Snapchat, YouTube, Netflix). Ezeken az eszközökön oldalakon jóval több időt töltenek el a fiatalok, mert figyelmük nem tud hosszú ideig egy adott dologra koncentrálni. Kevesebb sporttal kapcsolatos tartalmat néznek és ha néznek is rövid ideig. A kevés nézőszámot a fiatalokra fogják pedig McKinsey szakértői azt mondták, hogy ez egy rossz megközelítés (Singer, September 18, 2017.)

A digitális eszközök világszerte megváltoztatta a mindennapokat ezzel együtt a sportolási szokásokat is. A vállalatok egyre több intelligens, jobb digitális eszközökkel állnak elő a fogyasztók elé, ami fejleszti a mozgáskoordinációjukat és az aktív sportfogyasztásukat. Megszámlálhatatlan, hogy mennyi olyan okoseszköz van a piacon, amik által mobiltelefonon, számítógépen keresztül visszatudjuk nézni az aznapi fizikai tevékenységüket, ezeket legtöbbször pulzusmérő órák segítségével oldják meg a fogyasztók. Az Android és a iOS felhasználók eszközeiben olyan programok vannak már amik lehetővé teszik a fizikai aktivitás elemzését és mérését, adatok raktározását (alvásminőség figyelő, napi lépésszám kijelzése, GPS által a megtett út hosszát kijelzi). Mindenki tudja, hogy ezek az eszközök hazánkban is egyre nagyobb teret hódít. Azonban kevesen ismerik itthon az okos fitnesztermeket, amelyek segítik a 21. századi *„kihívásait az idő nyomására, az állandó rohanásra és teljesítménykényszerre, illetve az egyre egészségtelenebb, inaktívabb életmódra (Orosz, 2017).”*

2. Célkitűzés

A kutatásunk fő célja a sportolók aktív sportfogyasztásának és az azokat befolyásoló tényezőknek a vizsgálata, különböző aspektusokból. Négy darab célkitűzést határoztunk meg a vizsgálat során:

- Az 1. kutatási célunk, hogy megvizsgáljuk napjaink aktív sportfogyasztási szokásait. Milyen gyakorisággal űzik a fogyasztók a sportot és hogy saját akaratukból vagy milyen befolyásoló tényezők hatására kezdtek el sportolni.
- A 2. kutatási célunk, hogy megvizsgáljuk az aktív sportfogyasztást és annak jellemzőinek megítélését a sportolók szemszögéből. Hogyan látják a hétköznapi folyamatok mennyire segítik vagy hátráltatják őket az aktív sportfogyasztásukban.

- A 3. kutatási célunk megvizsgálni a modern és hagyományos sportágak megítélését, hogyan is gondolkodnak a sportolók a két eltérő fogalomról akár aktív akár passzív fogyasztóként.
- A 4. kutatási célunk megvizsgálni, hogy a digitalizáció és a média miben segíti vagy éppen hátráltatja az aktív sportfogyasztási szokásokat.

3. Anyagok és módszerek

A vizsgálat a szakirodalom feldolgozását követően kettős primer vizsgálatokon alapul. Ennek első egysége egy kérdőíves felmérés, sportokkal töltöttünk ki egy online kérdőívet, amelynek az volt a feltétele, hogy kizárólag aktív vagy jelentősebb ideig aktív, de mára már visszavonult sportoló töltse ki. A kérdőívünket tudatosan úgy készítettük, hogy megkérdezzük a 18 év alatti és 18 év feletti korosztályt egyaránt. Ennek függvényében, illetve nemi megoszlásában készítettük el a vizsgálat kiértékelését.

A kérdőívet a Google Forms-al készítettük és online platformon (Facebook) keresztül jutattuk el a sportfogyasztóknak, a felmérés 2024.10.03 – 2024.11.02-e között zajlott. Az eredmények kiértékelését Microsoft 365 Excel segítségével végeztük el.

A kitöltők száma 206 fő volt, amelyből 115 fő nő (56%) és 91 fő férfi (44%). 18 év alatt 87, 18 év felett pedig 119 fő kitöltőnk volt.

A válaszadók 58% megyeszékhelyen, 16% kisvárosban, 13% nagyvárosban, 11% kis falvakban, 3% fővárosban, 1% pedig községekben végzi az aktív sportolást.

A kutatásunk második egységében mélyinterjúkat készítettünk vezetőedzőkkel és sportvezetőkkel (1. táblázat), akik hagyományos sportágakban tevékenykednek (torna, kajak-kenu, atlétika, vívás), felmérve ezzel az ő megítélésüket a tárgyköréről.

A mélyinterjúk elkészítése 2024.09.02 – 2024.09.07-e között zajlott, módszertanát tekintve pedig személyes megkérdezés történt.

1. táblázat: Interjú alanyok részletesebb bemutatása:

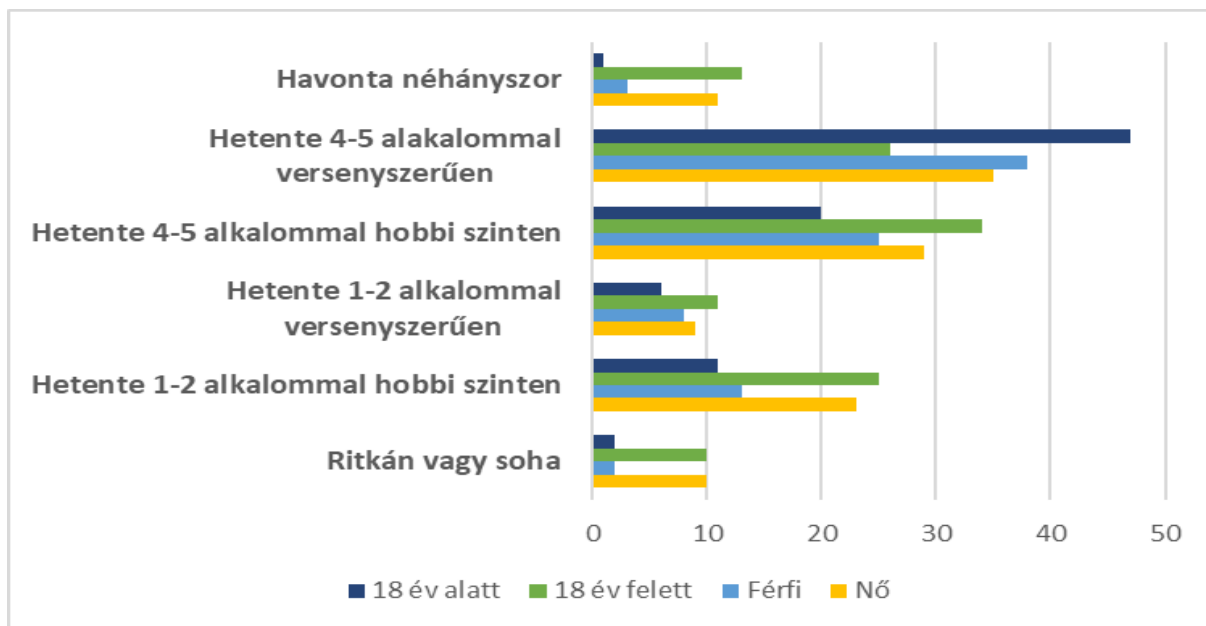
Név	Sportág	Egyesület, Club neve	Pozíció
Kordé Emese	Torna	PSN Zrt. Torna szakosztály	Testnevelő tanár, edző
Csaba András	Kajak-Kenu	Pécsi Kajak-Kenu Club	Regionális akadémia menedzser, vezetőedző
Fogarasi Sándor	Atlétika	PSN Zrt. Atlétika szakosztály	Szakedző, mesteredző
Hesz Krisztián	Vívás	PTE-PEAC Vívószakosztály	Vezetőedző

4. Eredmények és megbeszélés

4.1. Aktív sportfogyasztási szokások

Az eredmények első részében egy általános felmérést végeztünk a kérdőívet kitöltők között, hogy legyen egy kiindulási alapja a következő egységeknek. Az aktív sportfogyasztási szokások során vizsgáltuk, hogy a kitöltők milyen gyakran sportolnak (1. ábra).

1. ábra: Milyen gyakran sportol?

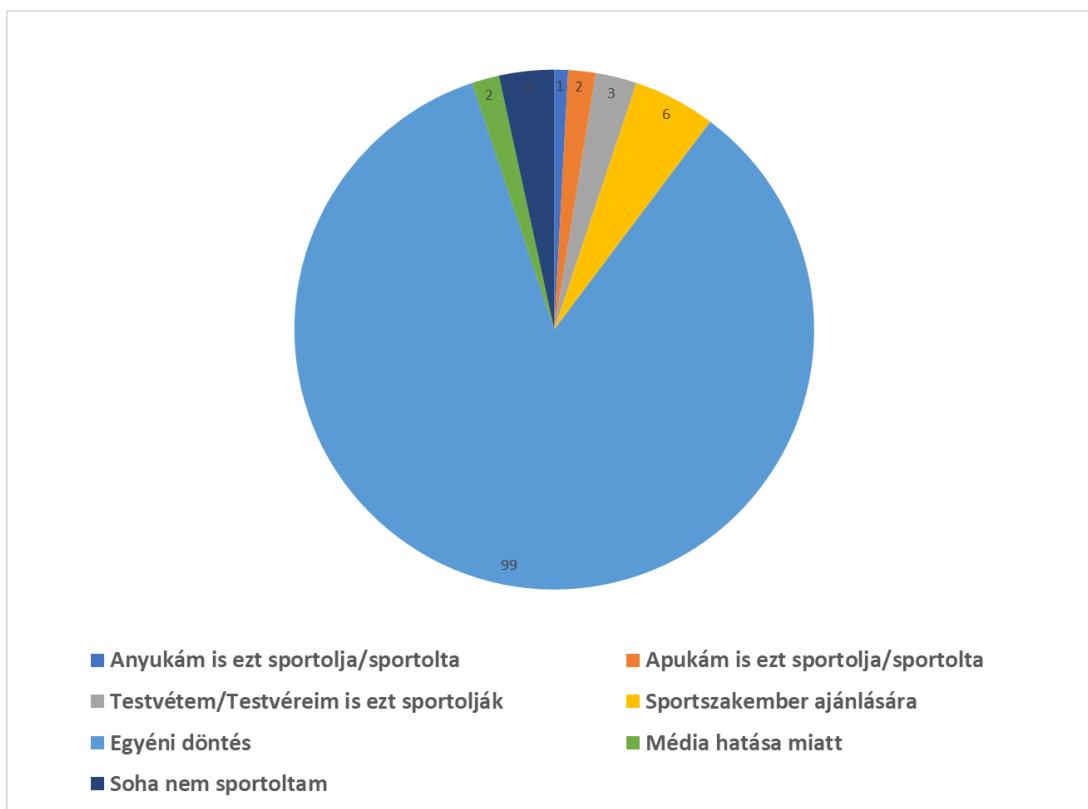
Elmondható, hogy a férfianál a versenyszerű sportfogyasztás és az intenzitás dominál. Továbbiakban a versenyszerű sportolás gyakran kiemelt szabadidős tevékenységként mutatkozik meg. A nőknél gyakran a hobbi szintű, rekreációs sportolás népszerűbb, ami összeköthető az egészségmegőrzéssel, stresszkezeléssel és a közösségi sportolási lehetőségekkel. A nők gyakran több időt szánnak a családi és háztartási feladatokra, ami azt

eredményezni, hogy kevesebb időt tudnak szánni a rendszeres vagy intenzív sportolásra. Ezért lehet, hogy többen választják az alacsonyabb intenzitású vagy ritkább sportolást.

A 18 év alattiak sokkal aktívabb a versenyszerű sportban, míg a 18 év felettiéknél a hobbi szintű sport dominál (heti 4-5 alkalommal), de a ritkán vagy soha nem sportolók száma magasabb a 18 év felettiak körében. A havonta néhány alkalommal sportoló kategória az idősebb korosztályra jellemző. Ezek alapján elmondható, hogy a fiatalabb generáció aktívabb, míg az idősek inkább a szabadidős vagy kevésbé rendszeres sportolást választják.

A 2. ábra azt mutatja be, hogy miért választották a válaszadók azt a sportágat, amit űznek vagy űztek. Egyéni döntések kiemelkednek a válaszadók között, ez a legfontosabb ok mind a nők, mind a férfiak körében. Ez arra utal, hogy a sportágválasztás mögött legtöbbször az egyéni döntések állnak, míg a családtagok és a média szerepe ilyenkor háttérbe szorul. Ez a függetlenséget, a személyes érdeklődést helyezi előre.

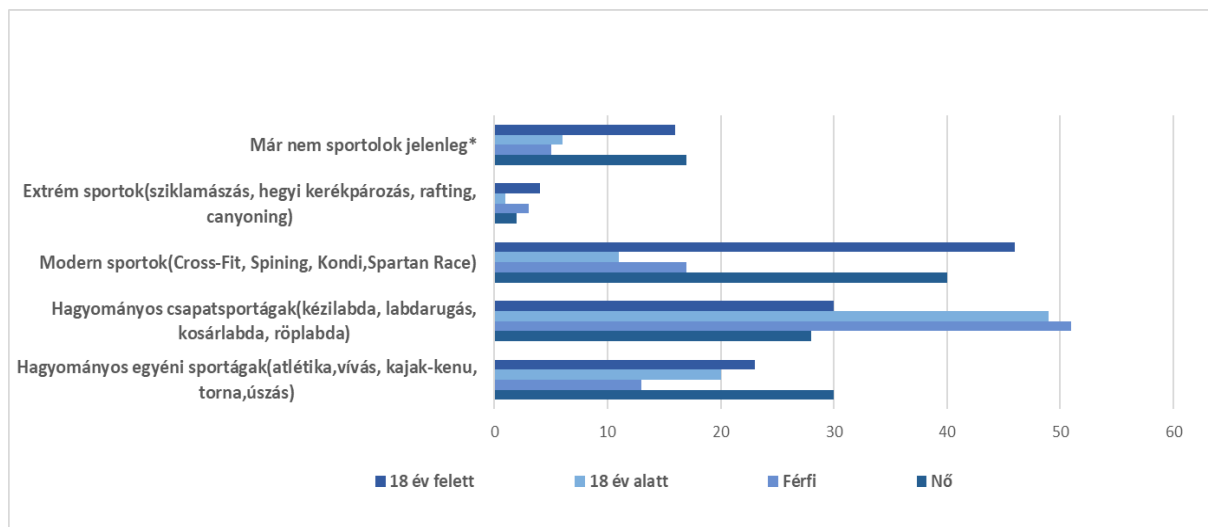
2. ábra: Miért választotta azt az adott sportágat, amit űz vagy űzött?

A következő 3. ábra azt mutatja meg, hogy milyen sportokat űznek jelenleg a válaszadók, különböző korcsoportok és nemek szerint. A sporttípusokat és azok megoszlását az alábbi kategóriákban vizsgáltuk: már nem sportolók (korábbi hosszú időn át aktív sportfogyasztókat

jelent), extrém sportok, modern sportok, hagyományos csapatsportok és hagyományos egyéni sportok.

3. ábra: Milyen sportot űz jelenleg?

Látható, hogy a hagyományos egyéni sportokat kevesebben űzik, ahogy a bevezetésben is említettük. Láthatjuk, hogy a modern sportok rendkívül népszerűek mind férfiak, mind nők körében, különösen a felnőtteknél. A modern sportokat sokszor edzőtermekhez kötik, amelyek jellemzően felnőttek számára elérhetőek. Az idősebb válaszadóknak azért vonzóbbak a modern sportok, mert saját maguk döntenek az edzési idejükről, kombinálhatják edzéseit a közösségi élményekkel. A hagyományos csapatsportoknál az iskolák és utánpótláscsapatok kiemelt szerepet játszanak a fiatalok körében, ezért is népszerűbb a 18 év alattiak között ez a kategória. A felnőtteknek nehezebb a csapatsportok űzése mivel ez időponthoz kötött tevékenységről beszélünk és ehhez közösségi szerveződést kell és szabadidő.

Következtetéseket levonva, a fiatalok aktívabban sportolnak, mivel az iskolarendszer és a közösségek támogatóbbak számukra, a férfiak nagyobb arányban vesznek részt extrém és csapatsportokban, míg a nők inkább az egyéni vagy modern sportokat űzik, illetve felnőttkorban jelentősen csökken az aktív sportolás aránya, főleg az időhiány miatt.

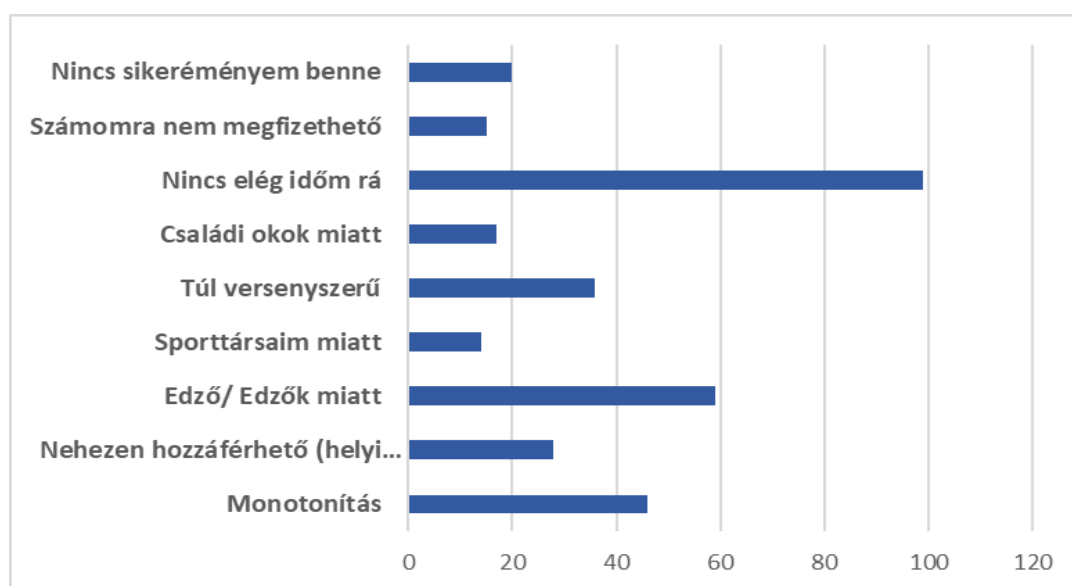
4.2. Az aktív sportfogyasztás megítélése

Az eredmények ezen részében felmértük, hogy hogyan viszonyulnak a kitöltők a sportfogyasztást befolyásoló tényezőkhez. Kíváncsiak voltunk miért veszítették el vagy mi miatt érzik úgy, hogy elfogják veszíteni érdeklődésüket a hagyományos/modern sportok iránt a

kitöltők. Három lehetőséget választhattak, hogy melyek azok vagy melyek lesznek szerintük a legfőbb okok, amelyek okán felhagynak a sportfogyasztással (4. ábra).

A legkiemelkedőbb adat az időhiány, ami arra utalhat, hogy a kitöltők életében más tevékenységek élveznek előnyt például munka, tanulás vagy családi kötelezettségek. A második legkiemelkedőbb adat az edzők vagy a hozzájuk kapcsolódó problémák (pl. nem megfelelő kommunikáció vagy motivációhiány). A monotonitás szintén kiemelkedik, ami azt jelezheti, hogy a sportágak vagy az edzésprogramok nem elég változatosak.

4. ábra: Miért vesztette el, vagy mi miatt érzi úgy, hogy el fogja veszíteni érdeklődését a hagyományos/modern sportok iránt?

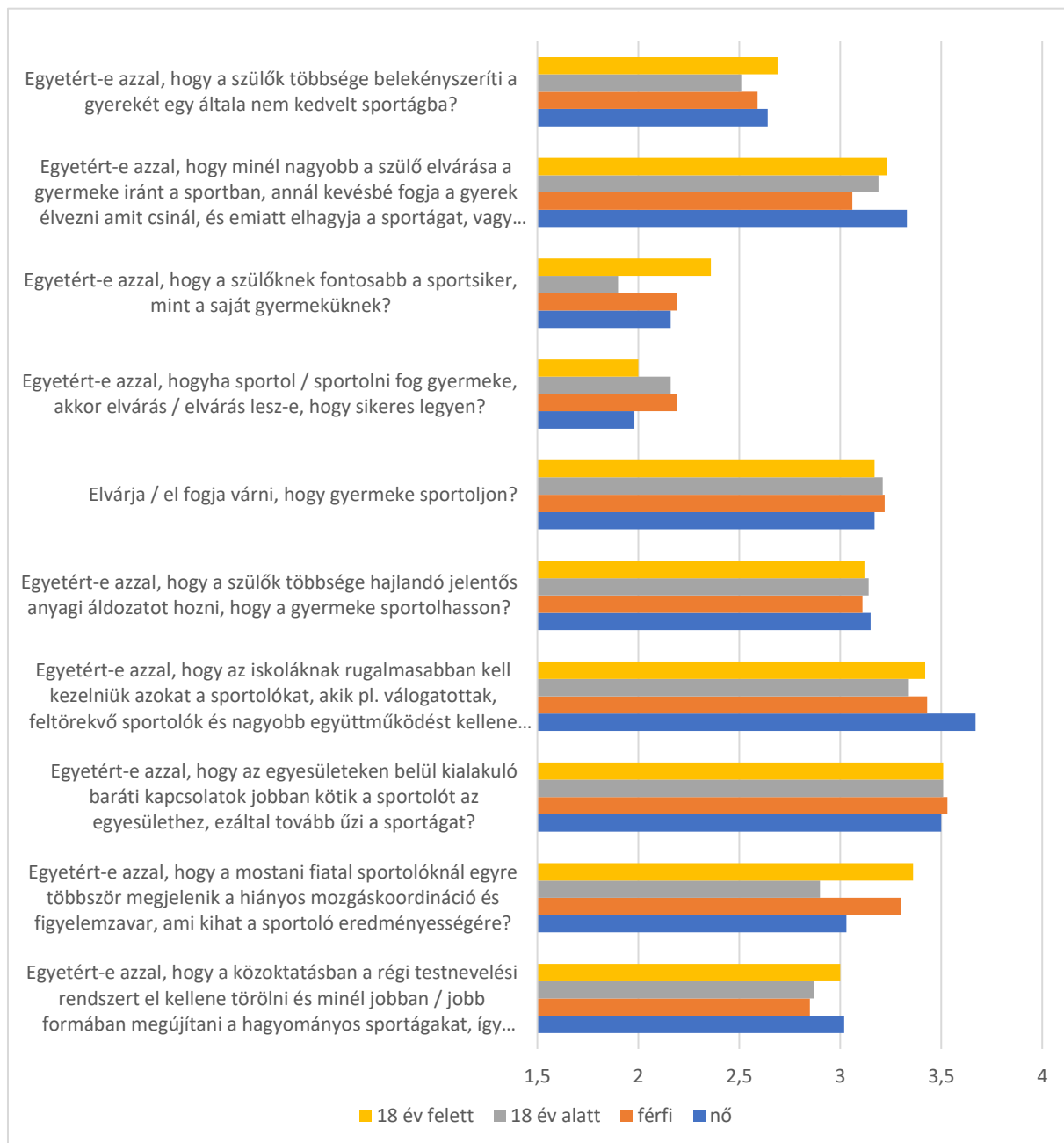
A válaszok alapján sok minden befolyásolhatja az érdeklődésünket a sport iránt (társadalmi, gazdasági, pszichológiai) tényezők. A legnagyobb probléma még mindig az időbeosztás, időhiány amely a modern életmóddal vonható össze. Ahhoz, hogy az emberek többet sportoljanak innovatív módszereket kell bevezetni például rugalmas edzésprogramokat, könnyű elérhetőség és a sportolók motivációjának növelése.

A következőkben négyes fokozatú Likert-skálán vizsgáltuk, hogy a válaszadók mennyire értenek egyet az általunk megadott állításokkal (5. ábra). Az állítások a gyermekek sportolására, a szülői elvárásokra, a sport támogatására és a testnevelési rendszer problémáira terjed ki.

A szülői elvárások okozta nyomás gyakoribb probléma lehet a fiatalabb korosztály azon tagjai számára, akikkel közvetlenül érzékeltek a szülők ezt a nyomást. Láthatóan a nők hajlamosabbak érzékenyebben viszonyulni az érzelmi terhekhez ezért jobban egyetértenek az állítással.

Kiemelendő, hogy a válaszadók nem értettek egyet sem azzal, hogy szülőknek fontos a siker, sem pedig azzal, hogy elvárásként fogalmazódna meg feléjük, azonban azt elvárják tőlük, hogy sportoljanak.

5. ábra: A Sportra vonatkozó állítások megítélése

Az anyagi áldozatvállalás vizsgálata esetén magas egyetértés mutatkozik minden csoportban, különösen a 18 év felettiekénél és a férfiaknál. A szülők számára gyermekük sportolása prioritás, így anyagi áldozatvállalás révén támogatják a lehetőségeiket.

A felnőttek jobban felismerik a sport és az oktatás közötti koordináció fontosságát. A rugalmasság hiánya negatívan érintheti a sportolók fejlődését, ami különösen a sportot komolyan űzők számára lehet érezhető probléma.

A baráti kapcsolatokra vonatkozó állításnál egyetértés mutatkozik, főleg a 18 év alattiak és a nők körében. A fiatalok számára a sport társasági oldalának kiemelkedő szerepe van. A nők számára a kapcsolatok és közösségépítés különösen fontos tényező lehet.

Az interjúk során a szakemberektől elhangzott vonatkozó válaszok:

„Veszélyes, nehéz, nagyon kicsi kortól specializációt igényel, ugródeszkának használják a szülők és később kiveszik őket, mert nagyon roncsolja az ízületeket. Sokszor a pénzügyi okok miatt hagyják abba a sportolást, mert a szülők nem tudják gyermekük tagdíját fizetni.” (Kordé Emese)

„Testnevelő tanárok az órán a focit, kosarat, röplabdázást veszik mindig elő ezek az első olyan impulzív játékok, amiket mutatnak a gyerekeknek és ezzel meg is alapozzák a későbbi sportágválasztást. Nagyon sok külön óra, programok vannak plusz az edzés ilyenkor választás elé állnak a gyerekek.” (Hesz Krisztián)

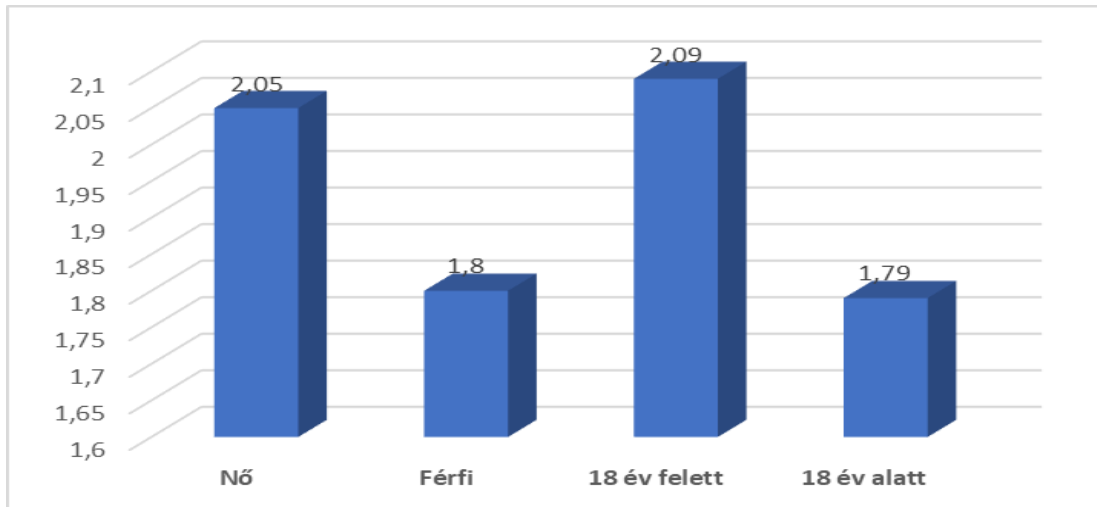
Az interjúkon is megerősítették, hogy az iskoláknak rugalmasabban kéne kezelniük a sportolókat. Sokak számára a pénzügyi stabilitás jelent gondot ezért nem tudnak se a gyerekek se a felnőttek azt sportolni, amit szeretnének. Elmondható, hogy sokan ugródeszkának veszik a hagyományos sportágak kipróbálását ezután térnek át a modern sportágakra mert már rendelkeznek alap tudással a sportra nézve és egyszerűbb az űzése.

4.3. Hagyományos és modern sportok megítélése

Az eredmények ezen a részében a hagyományos és modern sportok közötti eltéréseket mértük fel, hogy mekkora „szakadék” is van a két kategória között. Kutatásunkban kíváncsiak voltunk, hogy hogyan vélekednek (négyes fokozatú Likert-skálán) a hagyományos és modern sportágakról a válaszadók, miszerint egyetértenek-e azzal, hogy a modern sportok izgalmasabbak-e, mint a hagyományos sportok (6. ábra)?

A diagrammon nagyon szépen látszik, hogy a nők és a 18 év felettiak úgy vélik, hogy a modern sportok izgalmasabbak, mint a hagyományos, de a férfiak és a 18 év alattiak fordítva gondolják. Ennek oka, lehet, hogy a válaszadók ezen csoportjai űzik nagyobb arányban a szóban forgó modern testedzési formákat.

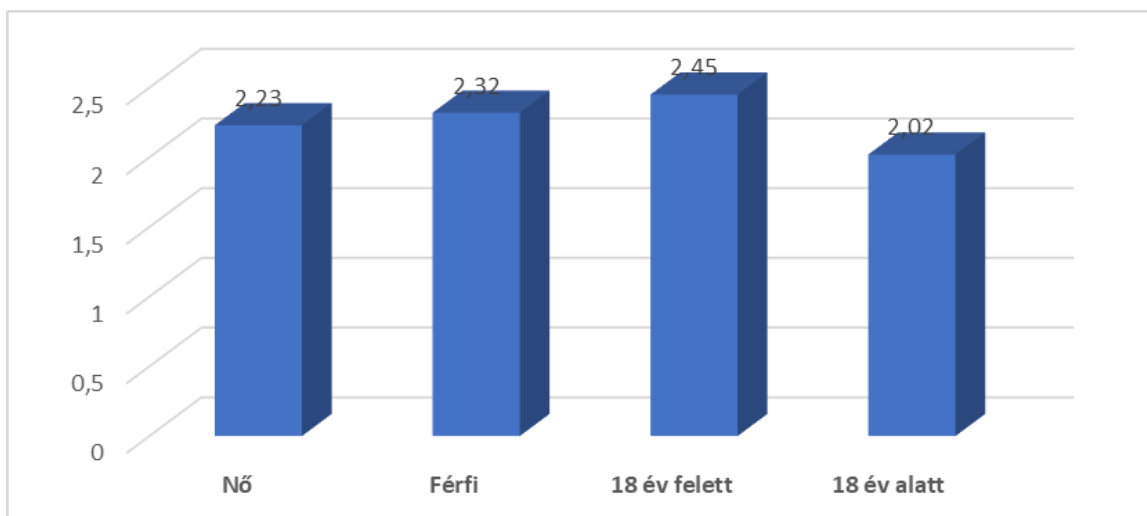
6. ábra: Egyetért-e azzal, hogy a modern sportok izgalmasabbak, mint a hagyományos

A férfiak és fiatalok kevésbé érzik izgalmasnak a modern sportokat, a 18 év alattiak többsége hagyományos sportokat jobban szeretik, közösségi szerepük miatt a férfiak meg húk a régi módi sportokhoz.

A következőkben azt vizsgáltuk négyes fokozatú Likert-skálán (7. ábrán), hogy mennyire értenek egyet a kitöltők azzal az állítással, hogy a fiatalabb generáció számára a hagyományos sportok kevésbé vonzóak.

7. ábra: Egyetért-e azzal, hogy a fiatalabb generáció számára a hagyományos sportok kevésbé vonzóak?

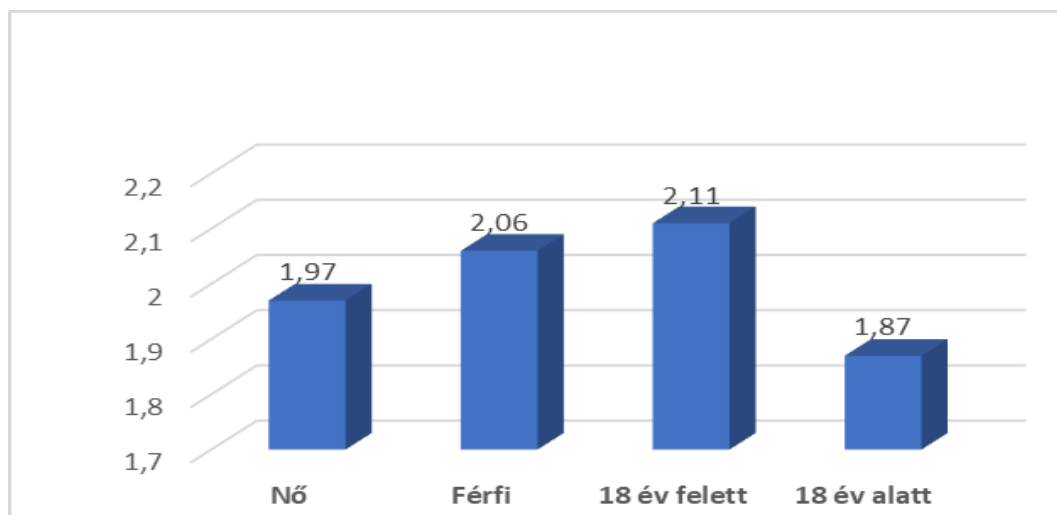
Látható, hogy a férfiak és az idősebb korosztályok jobban egyetértenek azzal, hogy a hagyományos sportok kevésbé vonzóak a fiatalok számára, valószínűleg azért, mert ők jobban

érzik a társadalmi és technológiai változások hatásait. A fiatalabb válaszadóknak a sport és az élmény alapú mozgásformák természetesebbek, emiatt úgy vélik a hagyományos sportágak iránti érdeklődés nem csökken.

Felmértük azt is, hogy különböző csoportok hogyan vélekednek arról az állításról, hogy a hagyományos sportok nem tudják tartani a lépést a mai fiatalok igényeivel (8. ábra).

A 18 év feletti válaszadóknak volt a legmagasabb az értéke (2,11). Ez azért lehetséges, mert a fiatalabb generációnál a hagyományos sportok még mindig első helyen vannak, míg az idősebbek már észreveszik azokat a változásokat, amelyek miatt a hagyományos sportok kevésbé tudnak lépést tartani a modern sportok újításaival.

8. ábra: Egyetért-e azzal, hogy a hagyományos sportok nem tudják tartani a lépést a mai fiatalok igényeivel?

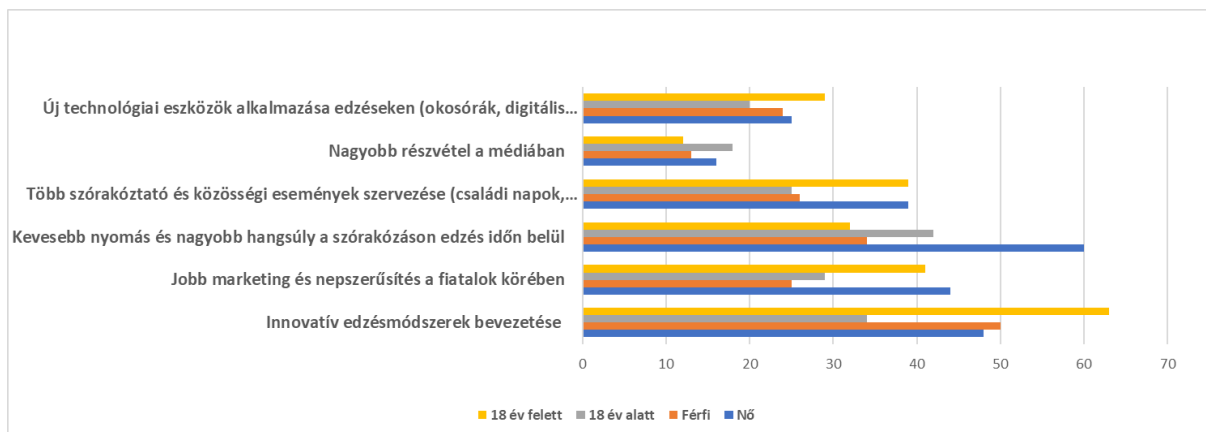
A férfiak nagyobb mértékben értenek egyet azzal, hogy a modern sportok jobban tudják tartani a lépést a mai fiatalok igényeivel, mint a nők. Utalhat arra, jobban észreveszik az új trendeket és a technológiai hatások mindemelett kritikusabbak a sportok jelenlegi formáival.

Vizsgálatra került, hogy a kitöltők milyen módszereket tartanak hatékonynak a hagyományos sportok vonzóbbá tételére az utánpótlás számára (9. ábra). Minden válaszadónak kettő választási lehetőséget biztosítottunk.

Kiugró eredményt mutatott az „Innovatív edzés módszerek bevezetése”, különösen a 18 év feletti korosztályban. Ennek az oka valószínűleg, hogy az idősebbek hajlamosak nagyra értékelni a korszerű megoldásokat, és felismerik ezek hosszú távú előnyeit az edzések színvonalának növelésében.

A másik jelentős eredmény a „Kevesebb nyomás és nagyobb hangsúly a szórakozáson edzés időn belül” volt, ez az opció a nők körében jelentősen népszerűbb, ami talán a stresszmentes és pozitív támogató környezet iránti igényüket tükrözi.

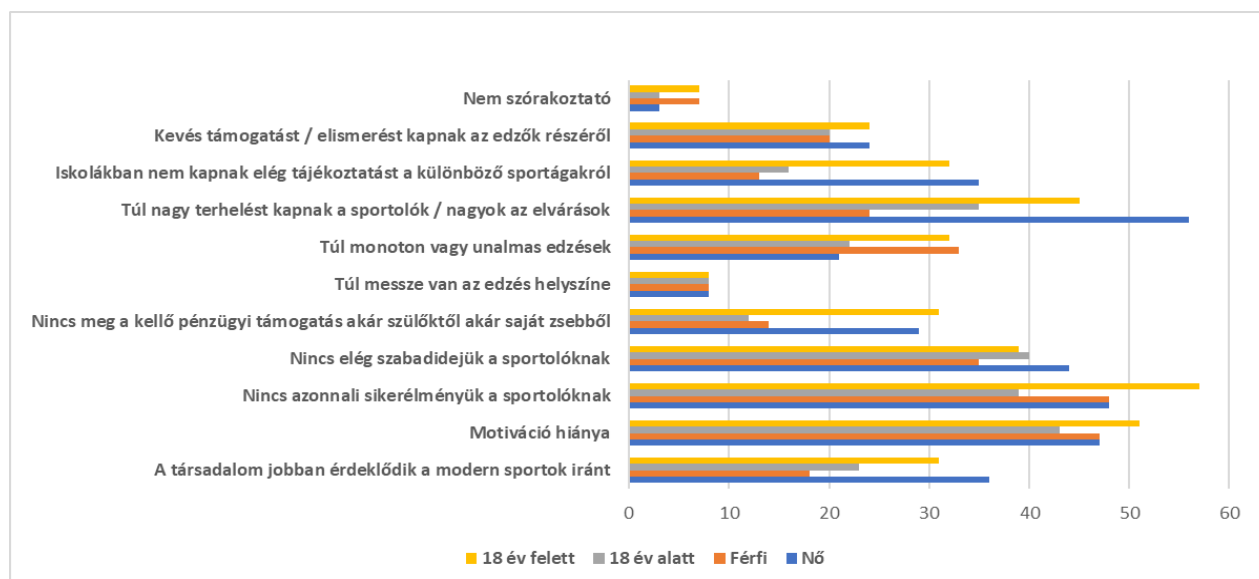
9. ábra: Mit gondol, hogyan lehetne vonzóbbá tenni a hagyományos sportokat az utánpótlás számára?

Összességében elmondható, hogy az idősebb generációk jobban értékelik az innovatív módszereket, mert hosszabb távon látnak fejlődési lehetőségeket bennük. Ezzel szemben a fiatalabbak számára fontosabb lehet a közösség és a szórakozás, mert ezek fontos szegmensek, hogy meglegyen a kellő motivációjuk az edzéseken.

Ezt követően vizsgáltuk a hagyományos sportágakban tapasztalható visszaesés okait különböző kor- és nemek szerinti csoportosításban (10. ábra). Itt megkértük a kitöltőket, hogy számukra a három legjobbnak vélt válaszokat jelöljék be.

10. ábra: Mit gondol, miért esik vissza a hagyományos sportágakban a sportolók száma?

Az adatok elemzése alapján az alábbi következtetések vonhatók le: „A motiváció hiánya”

A 18 év feletti korosztálynál vehető észre legjobban, számukra nincs kellő motivációs faktor.

„Nincs azonnali sikerélményük a sportolóknak”, A legtöbben úgy vélik ez lehet a hagyományos sportok létszámának csökkenésének oka. Kevesen preferálják a hosszú távú, kitartó fejlődést, ami azt vonja le maga után, hogy az emberek a gyors eredmények eléréshez szoktak hozzá.

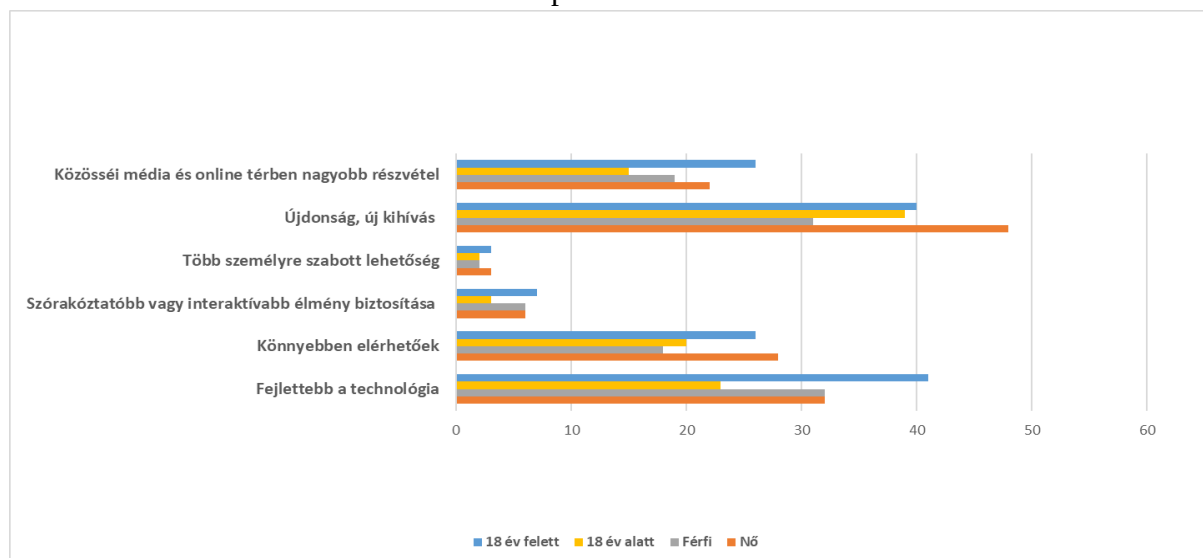
„Nincs elég szabadidejük a sportolóknak”, Ezt választási lehetőséget nagyszámban a 18 év felettek és a nők választották, ami arra utal, hogy ők nagyobb időhiánnyal küzdenek a családi vagy munkahelyi kötelezettségek miatt.

„A társadalom jobban érdeklődik a modern sportok iránt” A nők többsége azért választotta ezt, mivel ők a rugalmas beosztás preferálják emiatt több modern sportot kipróbálnak, ami legtöbbször nincs időhöz kötve. 18 év feletti korosztály a munka, családi okok, más elfoglaltság miatt csak az alkalmi és legtöbbször modern sportok által nyújtott szolgáltatásokat tudják igénybe venni.

„Túl nagy terhelést kapnak a sportolók / nagyok az elvárások” Különösen a fiatalabbak körében jelentős tényező. A magas edzésintenzitás vagy az edzőktől magas teljesítési szint elvárása eltaszíthatja a fiatalokat a sportolástól. Versenyközpontú szemlélet már az elején elriaszthatja a kevésbé elkötelezett sportolókat ahelyett, hogy az élményközpontúságot vennék előtérbe.

Ezt követően felmérésre került, hogy a modern sportoknak milyen előnyeit látják a kitöltők, amelyeket a hagyományos sportokban nem tapasztalnak (11.ábra). A válaszok különböző kor- és nemcsoportok szerint is eltérőek, ami sokat elárul a modern sportok népszerűségének növekedéséről.

11. ábra: Milyen előnyeit látja a modern sportoknak, amit a hagyományosban nem nagyon tapasztalunk?

A 18 év felettiiek adták ennél az egységnél a legkiemelkedőbb választ „Közösségi média és online térben nagyobb jelenlét”-re. Ez azért lehetséges mivel a fiatalabb generáció digitális világban nőtték/nőnek fel és a közösségi médiában jobban mozognak, mint az idősebbek így nagyobb különbséget tudnak tenni, hogy a hagyományos és modern sportok mennyire vannak jelen a médiában.

A nők körében különösen népszerű az „Újdonság, új kihívás” tényező. Ez összefügghet azzal, hogy a modern sportok gyakran újszerűbbek, innovatívabbak, és nagyobb kihívást jelenthetnek, ami vonzóbbá teszi őket.

A 18 év felettiiek körében különösen népszerű a „Szórakoztatóbb vagy interaktívabb élmény”. A modern sportok gyakran szórakoztatóbb formában érhetők el, és interaktív elemeket tartalmaznak, amelyek vonzóbbá tehetik a sportélményt.

Az idősebb korosztály és a nők számára volt hangsúlyosabb "Könnyebben elérhető" állítás. Lehetséges, mivel több olyan online felület van, ami nőknek szól és otthon is el tudják végezni az edzést ezzel időt és pénzt spórolnak meg, ami az idősebb korosztályra is jellemző otthon kényelmesebb elvégezni egy egyszerű edzéstervet, ami már hozzájárul a napi egészség megőrzéshez.

Az interjúk során a szakemberektől elhangzott válaszok erre az egységre:

„Rendszerességet, kötettséget nem jól tűrik. Nehéz összeállítani egy konkrét edzéstervet, mert csak 20%-uk csinálja végig, akik viszont csak néha beesnek edzésre messze nem tervszerűen tudunk velük dolgozni. Túl van terhelve oktatás ügyileg az összes fiatal, túl sok az óraszám és ezért minél nehezebb rendszerességre bírni a gyerekeket míg a szülő is attól tart, hogy lemarad az iskolából ezért javasolják, hogy hagyjon ki egy edzést.” (Csaba András)

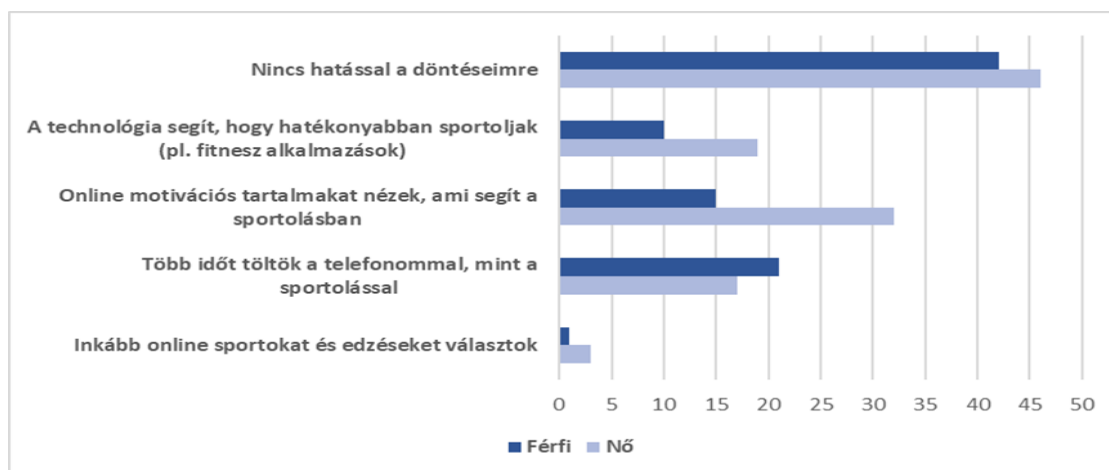
„Gimnazistáknál és egyetemistáknál van a legnagyobb lemorzsolódás bulizás élvez előnyt ezzel lemorzsolódás figyelhető meg. Az egyesületeken belül kialakult baráti társaságoknak befolyása van létszám tekintetében, ha valakinek a barátja, testvére sportol ő is nagy valószínűséggel ott fog sportolni ahol ő, de ha már egy valaki elmegy és ezzel megszakad a baráti társaság akkor egy láncreakciót vált ki ezzel és többen elfognak menni az egyesületből.” (Hesz Krisztián)

Az interjúkon is megerősítették, hogy a baráti társaságok nagy hatással vannak, hogy mennyi ideig sportol az egyén egy adott egyesületben. A mostani fiatalok a monotonitást a folyamatos megfelelési kényszert leváltják az egyszerű gyors sikerélményekre, amelyeket a modern sportok biztosítanak számukra.

4.4. A digitalizáció és a sportfogyasztás

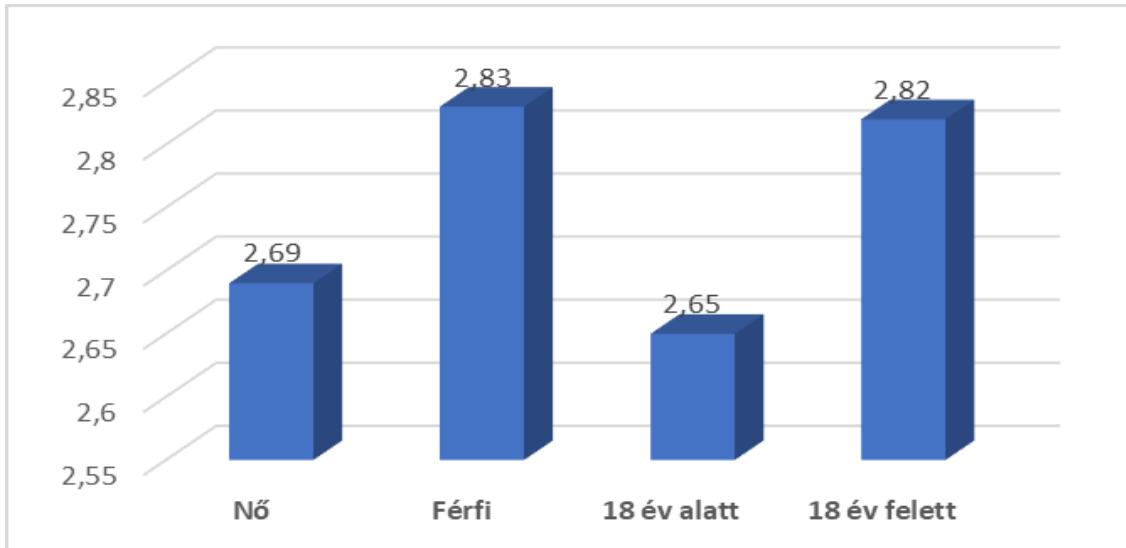
Célkitűzésünk szerint eredményeink utolsó egységében megvizsgáltuk, hogy a technológia és a telefon milyen hatással van az emberek sportolási döntéseire (12. ábra). A legtöbb válaszadó a „Nincs hatással a döntéseimre” kategóriát jelölte meg. Ez arra utalhat, hogy sokakat nem befolyásol a technológia a sportolási szokásaikra nézve, mert a sportolást más tényezők befolyásolják (például rekreációs szokások, személyes elkötelezettség vagy társadalmi hatások). Az ábráról leolvashatjuk, hogy a nők és férfiak máshogy vélekednek a technológia használatáról, ha sportolásról van szó. A nők inkább a motivációs tartalmakat néznek, ami motiválja őket, míg a férfiak hajlamosabbak technológiai eszközöket használni (okosóra, fitness appok), hogy hatékonyabb legyen az edzés számukra.

12. ábra: Milyen hatással van Önre a telefon és a technológia, amikor arról dönt, hogy sportol?

A következőkben vizsgáltuk, hogy a válaszadók különböző csoportjai mennyire értenek egyet azzal az állítással, hogy a digitális technológia nagyban segíti a sportolást a 21. században (13. ábra). A férfiak jobban egyetértettek az állítással, mint a nők. Ez arra következtethet, hogy a férfiak jobban érzik a digitális technológia (pl. fitnessalkalmazások, okosórák, sporteszközök) előnyeit a sportolás során vagy esetleg többet használják edzéseiken. A 18 év alattiak (2,65) értékeket adtak, míg a 18 év felettiak (2,82).

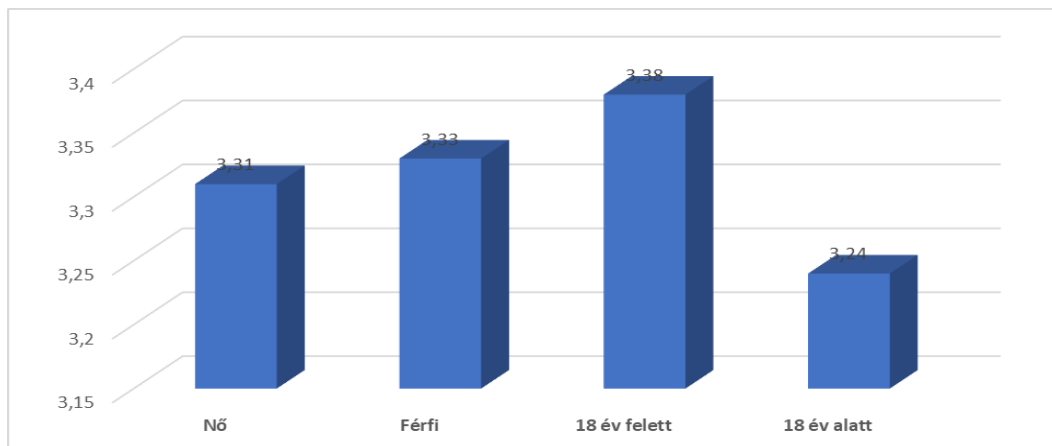
13. ábra: Egyetért-e azzal, hogy a digitális technológia a 21. században nagyban segíti a sportolást?

Ez arra utalhat, hogy a fiatalabb generáció még nem használja ki a digitális technológia adta lehetőségeket a sportolás terén, mert talán még a hagyományos iskolai sportok vagy kevésbé eszközalapú sportolási formák jellemzik őket.

A 14. ábra azt mutatja, hogy a válaszadók mennyire értenek egyet azzal az állítással, hogy a digitális technológia miatt a gyerekek kevesebbet sportolnak.

14. ábra: Egyetért-e azzal, hogy a digitális technológia miatt kevesebbet sportolnak a gyerekek?

Minden csoport elérte a 3 fölötti átlagos pontszámot, ami azt jelenti, hogy nemi és korcsoport függvényében mindenki ugyan úgy vélekedik. Tehát a válaszadók többsége úgy gondolja, hogy

a digitális technológia (például okostelefonok, videojátékok, közösségi média) negatívan befolyásolja a gyerekek sportolási szokásait. Mindkét nem úgy gondolja, hogy a digitális technológia káros hatásai miatt a gyerekek nem sportolnak. Az idősebb válaszadók (18 év felettiek) azért gondolják negatív hullámként mivel saját gyerekkorukban kevesebb digitalizációs befolyás volt, mint a mostani társadalomban így szokásaik jelentősen különbözhetnek a mostani generációjától.

Az interjúk során a szakemberektől elhangzott válaszok erre az egységre:

„Az Olimpia megtekintésének pozitív oldala, hogy a gyerekek jobban érdeklődnek a sportolás iránt.” (Kordé Emese)

„Elveszik az értékes szabadidő, telefon helyett régen csapatokba jártak ki mozogni a parkba a fiatalok.” (Fogarasi Sándor)

„Pozitív oldala, hogy edzésnaplót tudnak írni a gyerekek, amit egyből az edzőink látnak és elemezni tudunk.”; Sok gyerek jön így ide, hogy nincs meg a megfelelő alap mozgáskoordinációja ezzel nekünk már nem kéne foglalkozni ez a szülő feladata és a telefon a hibás, ha lehet így mondani.” (Hesz Krisztián)

Az interjúkon is megerősítették, hogy a telefonozás elveszi a hasznos sportolásra szánt időt. Pozitív oldala viszont, hogy a média által sok sporttal megismerkedhetnek a fiatalok, amit régen sokan nem tehettek meg.

5. Összefoglalás

Az 1. kutatási célunk az aktív sportfogyasztási szokások felmérése volt. A kitöltők nagy része aktív sportfogyasztást végez egészségük megőrzése végett. Legtöbben a hagyományos egyéni és hagyományos csapatsportokat űzik a válaszadók. Ami rámutat arra, hogy a modern sportágak még nem dominálják napjainkban a sportot.

A 2. kutatási célunk célja az volt, hogy aki aktívan sportol annak milyen nehézségekkel kell megküzdenie minden nap mik azok az akadályok, amik őket gátolják. Megfigyelhető, hogy az időhiány, edzők hozzáállása a gyerekek felé csökkenti a fogyasztást, azonban a szórakoztató és az élmény nyújtó elemek növelik azt.

A 3. kutatási célunk az volt, hogy megvizsgáljuk, hogyan vélekednek a modern és hagyományos sportokról a kitöltők. Az eredmények alapján a válaszadók többsége a hagyományos sportágakat preferálja mind az aktív, mind a passzív sportfogyasztás téren

egyaránt. Szemmel látható viszont, hogy a modern sportágak is kezdenek felértékelődni és ezzel párhuzamosan a hagyományos sportágakból sportolók „áramlanak” a modern sportokba.

A 4. kutatási célunk az volt, hogy felmérjük a médiának és a digitális technológiának mekkora befolyása van az aktív sportfogyasztásra. A kapott eredmények alapján ez a folyamat nem lesz megállítható, de csökkenthető lenne új innovatív módszerekkel, amiket akár a szülők, akár az edzők adhatnának át a fiataloknak.

6. Irodalomjegyzék

Bob Stewart, A. C. (2003). Sport consumer typologies: A critical review.

Csóka , L., & Töröcsik, M. (2019). A sportfogyasztás és a sportmotivációmérő skálák. 77-86.

Green, K. (2016). Youth sport in Norway. *Routledge Handbook of Youth Sport*.

Jakopánecz , E., & Töröcsik, M. (2018). Sportfogyasztásra ható megatrendek. Trendtanulmány a sport területét befolyásoló fogyasztói magatartásváltozásokról. 56.

Kenesei , Z., & Seprődi, P. (2016). Service experience design, avagy a szolgáltatások tervezésének új kihívásai. 53-66.

László, C., & Töröcsik, M. (2020). Az aktív sportfogyasztás motivációinak vizsgálata általános sportmotivációt mérő skála kialakításával. 60.

Müller, É. A., Bácsné , É. B., Pfau, C., Molnár , A., & Laoues-Czimbalmos, N. (2019). Extrém sportfogyasztás vizsgálata egy kutatás tükrében. 135-145.

Neulinger, Á. (2007). Társas környezet és sportfogyasztás.

Orosz, B. (2017). A digitális technológia megjelenése a sportpiacon, különös tekintettel az okos fitnesztermekre. *Opus et Educatio*, 4(3), 390.

Prisztóka , G., Einger , E., Szalai, K., & Marton , G. (2023). A modern sportok fogyasztási motivációi és a szocializációs színterek néhány összefüggése a Spartan Race példáján. 219.

Singer, D. (September 18, 2017.). We are wrong about millennials; the ARE sport fans. *Article, Sport Business Journal*.